

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tisztelettel köszöntöm Szathmáry Eörs professzor urat, az MTA elnökségének választott tagját, a MTA Fenntartható Fejlődés Bizottságának elnökét, továbbá a Magyar Tudomány 2024. évi Ünnepeinek debreceni résztvevőit, előadóit és kitüntetettjeit!

A magyar tudományosság különleges évfordulók előtt áll: 2025-ben ünnepeljük az MTA elődjének, a Magyar Tudós Társaságnak a megalapítását. Erről így emlékezik a Pallas Nagylexikon: „A beszéd [t.i. Széchenyi felsőbüki beszéde] keltette általános lelkesedésben, Széchenyi a hallgatóság közül a követek asztalához lépve, engedélyt kért a szólásra, s ezt mondta: „a nemzetiség és nyelv erősítése, terjesztése és pallérozása szent céljára felajánlom minden birtokom egyévi jövedelmét, amelyet 60 000 forintban állapítok meg”. Leírhatatlan örömmel és meghatottsággal fogadták e kijelentését, s utána egymásután keltek fel és tették meg ajánlatukat.” A társaság létrehozását más főnemesek is jelentős összegekkel támogatták, sőt volt aki jelentősebb összeggel is mint Széchenyi. Sina Simon 80000, herceg Batthyány Fülöp 50000, gróf Károlyi György 40000, József nádor 10000 forinttal, Teleki József – a Társaság későbbi első elnöke – pedig családi könyvtárával járult hozzá az Akadémia létrehozásához, amely az MTA Könyvtárának 1826-os megalapításához vezetett. A fentiekén túl az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága megalapításának 50. évfordulóját is ünnepeljük majd 2026-ban.

Az említett évfordulók arra köteleznek bennünket, hogy áttekintsük a magyar tudományosság elmúlt 200 évét és rávilágítsunk arra, hogy milyen szerepet játszottak tudósaink az elmúlt 2 évszázadban. Tesszük mindezt egy olyan korban, amikor tudomány szerepét sokan megkérdőjelezzik. A pandémiát követően, az internetes kommunikációnak is köszönhetően az áltudományos nézetek terjedése soha nem látott méreteket öltött. A tudományos kutatóknak a kutatásra fordítható források csökkenésével, a tudományos publikálásban mutatkozó anomáliákkal is meg kell küzdeniük. A predátor kiadók és a predátor folyóiratok veszélyeztetik a magas minőségű publikációk megjelentetését. A kutatás szabadsága, a kutatók, egyetemek autonómiája is komoly veszélyben forog. Ahhoz, hogy olyan Nobel-díjasaink, mint Karikó Katalin, vagy Krausz Ferenc születhessenek, az iskolarendszer legalsó szintjétől kezdve minőségi oktatásra lenne szükség. Elegendő számú és jól képzett tanárok hiányában ez nem sikerülhet. Meggyőződésem, hogy a mai világ nagy kihívásaira, a járvá-

nyok terjedésére, a klímaváltozás okozta folyamatok fékezésére, az egészséges és fenntartható élet biztosítására csak a tudomány segítségével lehet jó és megbízható válaszokat találni. Remélem, hogy erről a mai tudományos előadásban még többet hallhatunk!

Kedves Vendégeink! November hónapban az MTA által szervezett rendezvényeken egy pillanatfelvételt kaphatunk arról, hogy a magyar kutatókat milyen kérdések foglalkoztatják, milyen területeken születtek lényeges új eredmények. Kérem a jelenlevőket, hogy erejükhez, idejükhez mérten kövessék ezeket rendezvényeket.

A mai rendezvényünkön harmadszor kerül átadásra a DAB Tehetség-gondozásért Érme két a régiókban működő tanárnak. Ezt olyan középiskolai tanárok kaphatják, akik sokat tettek diákjaik tudásának növeléséért, akiknek a diákjai az országos tanulmányi versenyeken kiemelkedő eredményeket értek el. Reméljük, hogy ez az új elismerés a tanári pálya szépségére mutat rá és talán ösztönzőleg hat a pályaválasztás előtt állókra diákokra is.

Köszönöm a figyelmüket!